

'Meisje ontmoet jongen' door Ali Smith

De ondertitel *De mythe van Iphis* is een verwijzing naar een van de meest vrolijke verhalen uit de *Metamorfosen* van de Romein Ovidius. Ali Smith maakt er een geestig, kritisch, hedendaags sprookje van.

"Ik ga jullie vertellen over toen ik een meisje was, zegt grootvader". Met deze prachtige zin begint het sprookje. De hoofdpersonen zijn twee zusjes, Anthea en Imogen. Ze zijn gezellig op zaterdagavond bij grootvader en grootmoeder, oefenen onder leiding van grootvader koprollen en radslagen, kijken televisie en zitten op schoot bij grootvader die verhalen vertelt. Ali Smith weet stemming te creëren maar presenteert ook onmiddellijk veel verschillende verhaallijnen, dubbele boodschappen en tegendraadse gedachten. Pas bij tweede lezing kalmeert dat en kun je rustiger lezen. Het dubbele, tegendraadse blijft, is vaak geestig, is een doel. Het verhaal speelt zich af in Inverness, een stad in Schotland. De volwassen zussen wonen inmiddels in het huis van hun overleden grootouders. Ze houden van elkaar, zijn alle twee slim en hoogopgeleid, maar verschillen erg in de manier waarop ze in de wereld staan. Imogen is eerzuchtig, heeft een goede baan bij Pure, een bedrijf dat gebotteld water verkoopt. Ze gaat tot het uiterste om in de smaak te vallen van collega's en vooral van haar baas, Keith. Deze Keith heeft de rol van boze tovenaars. Sinds kort werkt Anthea ook bij Pure maar ze houdt dat slechts een paar dagen vol. Zij bekijkt het bedrijf en wat er gebeurt met weerzin. Tijdens de eerste grote vergadering, die ze bijwoont, wordt buiten het uithangbord van Pure beklad. Ze pakt al haar spullen om nooit meer terug te komen, loopt naar

buiten waar al veel mensen staan te kijken en leest *“in prachtige rode letters: WEES NIET STOM, WATER IS EEN RECHT VAN DE MENS, ELKE MANIER VAN VERKOOP IS MOREEL VERKEERD.”* Is degene die aan het mooi schrijven is een jongen, een meisje? *“Zij was de mooiste jongen die ik ooit gezien had.”* Het is Robin Goodman, een meisje. Anthea en Robin worden stapelverliefd op elkaar. Tot grote ontzetting van Imogen. Via haar gedachten en een ontmoeting met mannelijke collega's (vazallen van de boze tovenaer) lezen we alle vooroordelen over gender die je kunt bedenken. Gelukkig eindigt het hoofdstuk positiever. Totaal dronken gevoerd komt Imogen thuis en ontmoet Robin. De twee komen nader tot elkaar. Robin geeft haar een glas water (Eau Caledonia, het water van Pure!). Imogen vraagt: *“Wat is het correcte woord voor jou?.....Het juiste woord voor mij, zegt Robin Goodman, is ik.”*

Anthea en Robin genieten van hun verliefd zijn. Robin vertelt de mythe van Iphis aan Anthea. Ali Smith doet dat mooi, grappig. In het kort komt het verhaal er op neer dat twee meisjes, Iphis en Ianthe, met elkaar willen trouwen. Door de hulp van godin Isis verandert Iphis op de dag voor het huwelijk in een jongen.

Imogen vertrekt naar Londen voor een promotiebespreking met Keith. Tijdens de reis komt ze uit de ban van de boze tovenaer. Ze ervaart dat Pure een bedrijf is dat verkeerde dingen doet (b.v. dat ze ergens in India een filtreerdam bouwen om Pure laboratoria te bevoorraden, maar die dam blokkeert de toegang tot vers water voor de plaatselijke bevolking), dat Keith een absoluut verkeerde man is en dat ze de baan niet wil. Ze vlucht weg en in de trein terug verklaart ze haar collega Paul (geen vazal!) haar liefde, die door hem beantwoord wordt. Hij staat op het station in Inverness en leidt haar langs diverse gebouwen waar teksten op geschreven staan, ondertekend met Iphis en Ianthe en die teksten gaan allemaal over maatschappelijke misstanden: *“Wereldwijd worden 2 miljoen meisjes bij hun geboorte gedood omdat ze geen jongen waren. Dat is officieel.”* (Helaas staat er niet bij per welke tijdseenheid.) *“Tel daarbij de officieuze schatting van nog eens 58 miljoen meisjes, gedood omdat ze geen jongen waren. Dat maakt 60 miljoen meisjes. Vrouwen verdienen nergens hetzelfde loon als mannen.”* En zo nog veel meer teksten. Imogen en Paul zijn gelukkig, met elkaar en met de situatie.

Als Anthea de grote verandering bij Imogen waarneemt, roept ze: *“Het wonder. Dat de hemel mijn zus voor jou heeft geruild, wie je ook bent.”* En Imogen antwoordt: *“Een met liefde gegeven glas water, daar komt het door.”* Zoals in de mythe Iphis verandert van een meisje in een jongen, zo verandert in dit sprookje Imogen van een behekste vrouw in een tot zichzelf gekomen vrouw.

Het sprookje eindigt met een prachtig gedroomd huwelijksfeest van Robin en Anthea, een waar happy end.

Ali Smith heeft een originele, mooi geschreven variatie geschreven op de oude mythe. Achterin het dankwoord schrijft ze dat de op de muren geschreven teksten berusten op statistieken verzameld door Womankind, een Britse liefdadigheidsorganisatie. Dat zijn dus geen sprookjes!

Ali Smith schreef *Meisje ontmoet jongen* als onderdeel van de serie Canongate Myth Series, boeken van uiteenlopende schrijvers die een klassieke mythe hervertellen. Uitgeverij Orlando is gespecialiseerd in het uitgeven van mythologische hervertellingen, vertaald in het Nederlands. Er zijn zeker al 14 titels verschenen.

De vertaling uit het Engels door Hi-en Montijn is ook mooi gedaan.

Uitgeverij	Orlando, 2023
Pagina's	158
Vertaald	uit het Engels door Hi-en Montijn (<i>Girl meets boy</i>)
ISBN	978 9083 335 803

Recensie door Vera Berendsen, maart 2024